

Демиденко Володимир Олексійович,
професор кафедри конституційного права
та прав людини Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ ЯК РУШІЙ ЯКІСНО НОВОГО ЕТАПУ СУЧАСНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ РЕФОРМИ

Конституція України (ст.147) встановлює, що до повноважень Конституційного Суду України належить питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених Конституцією України випадках інших актів, а також здійснення офіційного тлумачення Конституції України. Діяльність Конституційного Суду України ґрунтується на принципах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків.

З огляду на наведені вище позиції в українського суспільства постало питання – чи дійсно Конституційний Суд України, ухвалюючи Рішення «У справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020 [1], керувався принципами верховенства права та обґрунтованості?

На наше переконання, мотивувальна частина вказаного Рішення Конституційного Суду України не позбавлена певної дискусійності.

Так, беззаперечно, заслуговують цілковитої підтримки положення Рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020 щодо забезпечення незалежності суддів і судів в Україні. Дійсно, повноцінне функціонування судової влади в будь-якій демократичній, правовій державі, ефективного досягнення цілей її діяльності, здійснення об'єктивного і безстороннього правосуддя можливе лише за умови забезпечення незалежності суддів і судів. Є недопустимим будь-який неправовий вплив законодавчої, виконавчої, контрольно-наглядової влади або глави держави на судову владу, особливо, якщо він стосується розгляду справ, втручання в діяльність з метою прийняття тих чи інших рішень. Такий вплив абсолютно нівелює функціональне призначення судової влади в демократичній, правовій державі.

Незалежність судової влади, безсумнівно, є суттєвою частиною принципу верховенства права та покликана забезпечувати кожній людині право на справедливий суд, а отже, це не є привілеєм для суддів, а є гарантією поваги до прав та основних свобод людини, що забезпечує довіру до системи правосуддя (абзац сьомий преамбули Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки від 17 листопада 2010 року № CM/Rec (2010) [2].

Разом з тим, на наш погляд, положення п. 8 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020 виписані не однозначно та відповідно є доволі дискусійними. Зокрема, твердження, що реалізація принципу незалежності судової гілки влади, а отже, і суддів, полягає насамперед у відособленості її від інших гілок державної влади, а це означає формування самостійної, автономної й самоуправлінської судової системи поза структурами законодавчої та виконавчої гілок влади.

Ми поділяємо правову позицію Конституційного Суду України, що судова влада є самостійною гілкою державної влади. Підлягають цілковитій забороні будь-які спроби неправового впливу на суддів системи судуострою України або суддів Конституційного Суду України з метою прийняття будь-яких рішень.

Водночас, судова влада є лише одним із елементів механізму держави, який створюється для людини та має за ключове покликання утвердження і забезпечення її прав. Досягнення цієї цивілізаційної мети можливе лише за умови побудови цілісного апарату держави, в якому всі його елементи будуть функціонувати в режимі збалансованого механізму стримувань і противаг, де кожна з гілок влади функціонує в межах предмету свого відання та повноважень, встановлених Конституцією і законами України. Але при цьому, з метою протидії узурпації влади однією із гілок влади або главою держави, вказані суб'єкти мають володіти взаємними контрольними повноваженнями, що виключають ймовірність прямого впливу на прийняття рішень в межах функційного призначення певного органу державної влади, фактичну можливість підміни певного органу державної влади з відповідним своїм цільовим призначенням іншою державною інституцією, що буде функціонувати в цьому випадку за межами своєї компетенції. Наприклад, цілком відповідає сучасній доктрині конституціоналізму право Президента України щодо дострокового припинення повноважень Верховної Ради України на підставах та порядку передбаченому Конституцією України, і навпаки право Верховної Ради України припинити достроково повноваження Президента України відповідно до ст. 111 Конституції України. Тобто в механізмі державної влади, який функціонує в інтересах людини, не може існувати будь-яких органів державної влади (в тому числі, судових), що здійснюють діяльність абсолютно відокремлено від інших органів публічної влади як певна закрита корпорація. Відповідно повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції мають бути спрямовані на забезпечення формування та реалізації державної антикорупційної політики, її безумовне дотримання всіма державними службовцями, в тому числі суддями системи судуострою України та Конституційного Суду України та абсолютно виключати вплив на суддів для прийняття тих чи інших потрібних варіантів рішень органами судової влади й Конституційного Суду України.

Безумовно, прийняття Конституційним Судом України Рішення «У справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020 являється своєрідним якісно новим етапом сучасної антикорупційної реформи в Україні.

Список використаних джерел

1. Рішення «У справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020. Офіційний вісник України. 2020. № 92. Ст. 2976. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-20/print>.

2. Рекомендація CM/Rec (2010) Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38#Text.

Дідух Марина Миколаївна,

старший викладач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат психологічних наук

САМОРЕГУЛЯЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дослідження особливостей саморегуляції навчальної діяльності у студентів є досить актуальною проблемою сьогодення. Особливістю студентського життя є те, що максимальні досягнення у різних сферах (моральній, інтелектуальній, фізичній) в повній мірі реалізується не кожним студентом. Це обумовлено недостатнім розвитком здатності до свідомої саморегуляції поведінки та ілюзією про «прекрасне майбутнє» («...все попереду», «...якщо захочу, то швидко досягну усього»). Цим можна пояснити гедоністичний спосіб життя деяких студентів та працездатність «від сесії до сесії». Непросто доводиться і цілеспрямованим студентам, які часто звалюють на себе непосильний обсяг поєднання навчальної та професійної діяльності. Тому, саме за допомогою саморегуляції студент починає аналізувати соціальну ситуацію, ставить перед собою життєві цілі, обирає засоби їх досягнення, контролює і корегує отримані результати.

Під саморегуляцією в навчанні розуміється перехід від системи зовнішнього управління навчальної діяльності до саморозвитку (В.А. Зимня), тобто шлях оволодіння власною поведінкою, шлях до саморозвитку (Л.С. Виготський).

Однією з найважливіших функцій саморегуляції особистості є регуляція своїх емоційних психічних станів у різноманітних ситуаціях життєдіяльності [4].